

# Phát triển đội ngũ cố vấn học tập hỗ trợ sinh viên học tập tự chủ ở trường đại học

Bùi Phương Thúy\*

\*ThS, Trường ĐH Tài nguyên và Môi trường Hà Nội

Received: 28/1/2023; Accepted: 4/2/2023; Published: 7/2/2023

**Abstract:** Self-directed learning is an important factor in improving the quality of training at the university level. Students' self-directed learning is not natural, but it must go through a long process of self-training. In addition to their internal factors, students need great support from a team of academic advisors. It is the team of academic advisors who will make a great contribution to the process of improving students' positivity, initiative and creativity and effectively promoting their self-directed learning spirit. This article raises the concept of autonomous learning, what is the supportive role of the academic advisor in the autonomous learning of students.

**Keywords:** Self-directed learning, academic advisors.

## 1. Đặt vấn đề

Bước vào giảng đường ĐH, sinh viên (SV) bắt đầu hành trình học tập hoàn toàn mới. Tuy nhiên, trước những điều mới mẻ và khác biệt ở ĐH cùng với sự phát triển không ngừng của xã hội thì rất nhiều SV vẫn đang loay hoay tìm cách thích ứng với cuộc sống mới, với phương pháp học tập (PPHT) tự chủ. Để giúp SV chủ động thích nghi với hành trình mới thì cần có sự hỗ trợ rất lớn từ đội ngũ cố vấn học tập (CVHT). Nhờ có CVHT mà SV được tư vấn, hỗ trợ và giúp đỡ kịp thời mỗi khi gặp khó khăn, vướng mắc. Ngoài ra, CVHT cũng góp phần nâng cao tính tích cực, chủ động, sáng tạo của SV, giúp họ phát huy tinh thần học tập tự chủ (HTTC). Để có sự hỗ trợ tốt nhất cho SV thì phát triển đội ngũ CVHT là rất cần thiết trong giai đoạn hiện nay.

## 2. Nội dung nghiên cứu

### 2.1. Học tập tự chủ của sinh viên

#### 2.1.1. Khái niệm HTTC của SV

Theo từ điển Tiếng Việt thì: Tự chủ là tự điều hành, quản lý mọi công việc của mình, không bị ai chi phối. Có thể hiểu HTTC của SV là: SV phải tự làm chủ việc học tập của bản thân mình, từ việc tự đặt ra mục tiêu, lựa chọn nội dung, phương pháp học phù hợp đến việc tự chủ động kiểm tra, giám sát, đánh giá quá trình học tập của chính mình.

#### 2.1.2. Một số biểu hiện của tinh thần HTTC

Trong học tập, SV chủ động tự mình nghiên cứu tài liệu, tìm thông tin và không ngừng tự đổi mới PPHT, tự nắm bắt thời cơ học tập ở mọi lúc, mọi nơi để trau dồi bản thân. Trong rèn luyện, SV có ý thức tự giác cao trong việc tham gia các phong trào và

hoạt động giáo dục của nhà trường; tự chủ trong hành động; tự tin thể hiện khả năng ở mọi lĩnh vực. Trong cuộc sống, SV có thái độ bình tĩnh, tự tin, khéo léo xử lý các vấn đề một cách nhẹ nhàng nhưng đem lại hiệu quả cao; tự biết điều chỉnh những hành vi chưa phù hợp để không ngừng hoàn thiện bản thân; biết sử dụng mạng xã hội đúng cách, an toàn, hiệu quả và không bị lệ thuộc hay chìm đắm vào không gian ảo. Hơn nữa, khi làm việc gì dù có thất bại SV vẫn không hề chùn bước mà sẽ nhìn thẳng vào vấn đề, phân tích, đánh giá và rút kinh nghiệm quý báu cho bản thân.

#### 2.1.3. Tinh thần HTTC của SV hiện nay

Hiện nay có nhiều SV chưa xác định được mục tiêu, động lực học tập, tính kỷ luật yếu, kỹ năng hạn chế; không nắm được những quy định ràng buộc về điểm số cần đạt được; một số khác vẫn còn quen với tâm lý thầy đọc - trò chép hoặc đôi khi chỉ ngồi nghe mà không chú ý đến những nội dung quan trọng của bài học, kết quả là kiến thức thu được sẽ rất ít, thậm chí là không có gì.

Trong các giờ học SV còn thụ động, nhút nhát, ngại phát biểu ý kiến cũng như chưa tự tin, mạnh dạn trong chia sẻ suy nghĩ của bản thân. Điều này đã ảnh hưởng lớn đến tinh thần HTTC của SV.

Bên cạnh đó, nhiều SV có hoàn cảnh khó khăn, phải đi làm thêm; số khác lại hướng bản thân vào cuộc sống hưởng thụ, mãi chơi game, bài bạc thậm chí vui chơi thâu đêm suốt sáng; cũng có SV gặp vấn đề về tâm lý, tình cảm hay chưa tìm được PPHT hiệu quả... từ đó dẫn đến kết quả học tập yếu kém phải học lại hoặc muốn bỏ học giữa chừng.

Trước những thực trạng trên, cần phải có đội ngũ

CVHT tâm huyết, trách nhiệm, am hiểu về CTĐT, tâm sinh lý của SV để kịp thời chia sẻ, động viên và hỗ trợ SV vượt qua hoàn cảnh, phát huy hiệu quả yếu tố nội tại của bản thân, HTTC để đạt được KQHT tốt nhất.

## **2.2. Vai trò của đội ngũ cố vấn học tập**

**2.2.1. Khái niệm đội ngũ CVHT:** Đội ngũ CVHT có thể là giáo viên chủ nhiệm (GVCN), cũng có thể là GV phụ trách nhiệm vụ CVHT hoặc cũng có thể là một cán bộ ở các phòng chuyên môn hay đội ngũ trợ lý khoa... tuy nhiên, tất cả đội ngũ CVHT đều có một nhiệm vụ đó là giúp cho quá trình cá nhân hóa học tập của SV được diễn ra một cách tốt nhất. Công việc của họ là tư vấn cho SV để các em tự tổ chức và kiểm soát tốt nhất tiến trình học tập của mình, giúp SV thực hiện được mục tiêu học tập của mình.

### **2.2.2. Vai trò của đội ngũ CVHT**

CVHT có vai trò cực kỳ quan trọng, không thể thiếu trong hệ thống học tập theo tín chỉ, cụ thể như: hướng dẫn SV đăng ký học phần, lịch học, lập kế hoạch học tập, phương pháp học và rèn luyện kỹ năng; quản lý, hướng dẫn, chỉ đạo lớp mình phụ trách đảm bảo các quyền và nghĩa vụ của SV; đồng hành cùng SV trong suốt quá trình học tập của mình, thậm chí họ còn là chuyên gia tư vấn, hỗ trợ, sợi dây kết nối giữa SV với nhà trường sau khi SV đã tốt nghiệp. Đặc biệt trong bất cứ hoạt động hỗ trợ nào cũng đều hướng SV phát huy sức mạnh nội tại, HTTC để đạt được kết quả học tập tốt nhất.

Tuy nhiên, hiện nay vai trò của CVHT chưa phát huy hết hiệu quả vì có rất nhiều nguyên nhân như: không đủ đội ngũ CVHT có tâm huyết, có trách nhiệm, nắm vững quy chế đào tạo; một CVHT phải cố vấn cho số lượng SV quá nhiều; hình thức tư vấn, hỗ trợ chưa phong phú... ĐNGV làm CVHT đều là kiêm nhiệm nên quỹ thời gian dành cho SV còn rất hạn chế.

## **2.3. Phát triển đội ngũ CVHT hỗ trợ sinh viên HTTC ở trường ĐH**

**2.3.1. Đội ngũ GVCN:** ngoài kiến thức, kỹ năng sư phạm tốt cần phải có nhiệt huyết, trách nhiệm, tình cảm yêu thương, sự kiên nhẫn và am hiểu về tâm lý lứa tuổi SV. Ngoài ra, họ cũng luôn chủ động, nỗ lực thực hiện tốt các nội dung sau:

- Quán xuyến được toàn bộ nội dung chương trình học; nắm vững các quy chế, quy định, chương trình và kế hoạch đào tạo của trường cũng như yêu cầu và nhiệm vụ học tập của SV để tư vấn, hướng dẫn SV lựa chọn đăng ký môn học kịp thời, chính xác và phù hợp với bản thân SV. Bên cạnh đó, tư vấn định hướng cho

SV tham gia các câu lạc bộ trong trường phù hợp với khả năng SV và qua đó thúc đẩy tinh thần HTTC của SV đạt kết quả cao nhất.

- Luôn tạo môi trường thân thiện, gần gũi và cởi mở để SV chủ động trao đổi, chia sẻ các ý kiến của mình trong học tập hay trong cuộc sống. Xây dựng mạng lưới liên lạc với SV đa dạng, từ gặp mặt trực tiếp hay gián tiếp qua nhóm Zalo, Gmail... chủ động liên lạc với ban cán sự lớp để nắm tình hình chung của lớp; tổ chức các buổi sinh hoạt lớp định kỳ; đánh giá kết quả rèn luyện của SV vào cuối kỳ; thông báo, nhắc nhở SV khi có KQHT từ đó có thể tư vấn, hỗ trợ điều chỉnh kịp thời những vấn đề mà SV còn hạn chế ở các học kỳ tiếp theo.

- Thành lập nhóm “Tìm hiểu và chia sẻ về nghề nghiệp tương lai” để tìm hiểu về đặc tính nghề nghiệp, tình trạng môi trường làm việc, thị trường làm việc... của các vị trí việc làm phù hợp với ngành học sau khi ra trường... qua đó, tư vấn, định hướng cho SV những việc cần làm hiện tại cũng như các mục tiêu cho tương lai để SV phấn đấu học tập tốt hơn.

- Chủ động và thường xuyên liên lạc với giảng viên dạy các học phần để nắm tình hình của lớp (chú ý những SV có nguy cơ bỏ học, học lại...) và thường xuyên trao đổi với phụ huynh của SV để có biện pháp phối hợp hiệu quả giữa các bên trong hỗ trợ SV học tập tốt nhất.

### **2.3.2. Đội ngũ Giảng viên là CVHT**

Đầu mỗi học kỳ, CVHT cần trao đổi, tư vấn và hướng dẫn cho SV tìm hiểu CTĐT, tư vấn chọn học phần học đúng sức học, hướng dẫn PPHT tự chủ để SV học tới đâu đạt kết quả tới đó, không bị rơi vào điểm F. Khi có KQHT, CVHT sẽ tư vấn, hướng dẫn cho SV trong việc đăng ký, điều chỉnh kế hoạch học tập cho phù hợp nhằm đạt được kết quả cao nhất ở học kỳ kế tiếp.

Chủ động chia sẻ, giúp đỡ, hỗ trợ SV phát huy yếu tố nội tại, thúc đẩy sự tự chủ của mình.

Mỗi lớp làm CVHT, GV có thể đưa ra quỹ thời gian rảnh nhất định nào đó, hoặc cách liên lạc qua gmail, zalo... để SV có thể trao đổi ngoài giờ khi có những thắc mắc hay việc cần hỏi ý kiến CVHT nếu SV không có thời gian gặp trực tiếp trên lớp.

Mỗi CVHT chỉ nên đảm trách một số lượng SV nhất định để theo dõi toàn bộ quá trình học tập của SV, giúp đỡ họ hoàn thành khóa học cách tốt nhất. Với SV của mỗi năm CVHT phải đặt ra những vấn đề trọng tâm ưu tiên hướng dẫn SV thực hiện.

Hạn chế tối thiểu việc thay đổi GVCN, CVHT trong suốt các năm học ĐH, để công tác quản lý lớp

cũng như có phương pháp hỗ trợ SV hình thành và có thói quen HTTC của mình được tốt nhất.

### 2.3.3. Cán bộ phòng Đào tạo và đội ngũ Trợ lý khoa

Tổ chức các buổi cập nhật hoá các quy chế, quy định mới bên cạnh hình thức thông báo qua thư điện tử, công khai trên trang web để CVHT hiểu chính xác yêu cầu quản lý của nhà trường và có thêm cơ hội giao lưu, chia sẻ thông tin giữa các cố vấn.

Phân công một cán bộ phụ trách hỗ trợ giải đáp thông tin, tháo gỡ những khó khăn vướng mắc kịp thời về quy chế đào tạo của nhà trường; cập nhật thông tin mở môn học, những điểm mới trong CTĐT, đặc biệt là đối với các học phần học lại, học cải thiện điểm; thông tin duyệt kế hoạch học tập cho SV; thông tin về đăng ký học phần trên mạng đối với các khóa, các lớp; thông tin xóa các nhóm học phần... tư vấn cho SV nên chọn học phần tự chọn nào là phù hợp với chuyên ngành, định hướng nghề nghiệp mà mình đang học.

### 2.3.4. Phòng công tác học sinh-sinh viên

Xây dựng quy chế hoạt động cụ thể của đội ngũ CVHT và sau mỗi năm học cần phối hợp các bộ phận có liên quan để đánh giá, điều chỉnh kịp thời các nội dung trong quy chế. Xây dựng quy trình cụ thể đồng thời công khai hóa một cách đầy đủ các thủ tục hành chính đối với những vấn đề liên quan trực tiếp đến SV và hướng dẫn chi tiết trên website để SV dễ dàng thực hiện.

Thành lập tổ tư vấn tâm lý cho SV với các hình thức tư vấn trực tiếp, tư vấn qua email về các vấn đề về đời sống tâm lý học đường. Tổ chức nhiều hội thảo bồi dưỡng kỹ năng cố vấn, giải quyết vấn đề liên quan công tác chủ nhiệm lớp cũng như các nội dung khác cho đội ngũ CVHT trẻ năng động và nhiệt huyết.

Thường xuyên tiến hành khảo sát lấy ý kiến SV về các mặt của công tác CVHT, qua đó nắm được những tâm tư tình cảm của SV cũng như ưu, nhược điểm của công tác cố vấn từ đó có những điều chỉnh kịp thời.

Tổ chức các hội thi nghiệp vụ CVHT nhằm nâng cao nghiệp vụ công tác của CVHT, nâng cao nhận thức của GV, SV về vai trò của CVHT trong hoạt động đào tạo và biểu dương các điển hình CVHT tiêu biểu

### 2.3.5. Đoàn thanh niên, hội sinh viên

Tổ chức các đợt sinh hoạt với những nội dung cụ thể phong phú và hướng dẫn SV tích cực tham gia nhằm giáo dục phẩm chất chính trị, đạo đức, tác phong, lối sống cho SV trong đó chú trọng đến rèn luyện tính tự giác, tự chủ của SV thông qua việc tham gia các hoạt động đó.

Phối hợp với các bộ phận liên quan để thăm nắm tình hình những SV có hoàn cảnh khó khăn đề xuất nhà trường cũng như các tổ chức chính trị xã hội khác có các biện pháp hỗ trợ kịp thời về vật chất, tinh thần cho SV.

Tích cực hỗ trợ, phối hợp cùng các phòng, ban tổ chức buổi giao lưu với doanh nghiệp để SV có cơ hội trao đổi thực tế với doanh nghiệp, định hướng nghề nghiệp và giới thiệu, giải quyết việc làm cho SV. .

### 2.3.6. Chủ nhiệm các CLB trong trường

Thông qua việc tham gia các câu lạc bộ (CLB) văn nghệ, thể thao, thiện nguyện... của SV, mỗi chủ nhiệm CLB trong nhà trường (thường CVHT là các GV trẻ) sẽ có cơ hội tìm hiểu thêm về tâm tư, tình cảm, nguyện vọng của SV để từ đó có biện pháp hỗ trợ SV phát huy tinh thần tự học, tự chủ của mình nhất.

Khi SV tham gia các CLB trong trường sẽ giúp họ phát huy sự năng động của bản thân mình, đó là nền tảng cho tinh thần HTTC từ mọi lúc, mọi nơi. .

Phân tích cụ thể cùng lời khuyên thiết thực giúp SV có sự điều phối hợp lí, hài hòa trong cả hai hoạt động là học tập và phong trào với mục đích cuối cùng là phát huy tốt nhất tinh thần HTTC của SV.

## 3. Kết luận

Phát huy tính HTTC cho SV đòi hỏi phải có sự phối hợp đồng bộ từ nhiều phía của đội ngũ CVHT. CVHT đã trở thành một mắt xích quan trọng trong cỗ máy đào tạo, giáo dục của nhà trường. Để cỗ máy đó đạt hiệu quả cao nhất thì đội ngũ CVHT không ngừng phát triển đủ số lượng và đảm bảo chất lượng. Chỉ có như vậy thì công tác hỗ trợ SV HTTC mới đạt hiệu quả cao nhất.

### Tài liệu tham khảo

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2007), *Quy chế đào tạo ĐH và cao đẳng hệ chính quy. theo hệ thống tín chỉ.*
2. Trần Thị Minh Đức, Kiều Anh Tuấn (2012), *Cố vấn học tập trong các trường ĐH.* Tạp chí Khoa học, ĐHQGHN, số 28, tr 23-32.
3. Nguyễn Thị Bích Thuận và Nguyễn Ngọc Trân (2019), *Vai trò của CVHT trong việc nâng cao chất lượng học tập của SV tại trường ĐH Đồng Tháp,* Tạp chí Giáo dục, Số ĐB tháng 9/2018, tr 54-58.
4. Viện Nghiên cứu Giáo dục, Trường ĐHSP TP Hồ Chí Minh (2014), *Kỹ yếu hội thảo vai trò của cố vấn học tập trong đào tạo theo học chế tín chỉ tại các trường cao đẳng - ĐH Việt Nam.*
5. Nguyễn Văn Vinh (2009), *Vài trao đổi về công tác CVHT trong môi trường đào tạo theo hệ thống tín chỉ.*